

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-138>

УДК 368.01

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

INVESTMENT ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL LAW

Гудзинська Людмила Юріївна

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0401-6961>

Грипа Володимир Анатолійович

студент,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1837-2389>

Hundzyska Ludmyla, Grypa Volodymyr

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Стаття присвячена дослідженню сутності та особливості інвестиційної діяльності страхових компаній. Розглянуто структуру категорії «інвестиційна діяльність» в підходах різних авторів та запропоновано авторське визначення. Акцентовано увагу на тому, що інвестиційна діяльність страхових компаній є жорстко регламентованою з боку держави у частині дотримання принципів, вибору напрямів та структури інвестування коштів страхових резервів. Виокремлено завдання інвестиційної діяльності страхових компаній. Серед принципів здійснення інвестиційної діяльності зазначено принципи: прибутковості, ліквідності та диверсифікації. Проаналізовано вплив російського повномасштабного вторгнення на страховий ринок України. Узагальнено проблеми, що є причинами недостатнього розвитку інвестиційної діяльності українських страховиків та запропоновано напрямки, щодо їх подолання. Розглянуто сутність ESG-інвестування, його напрямки та реалізацію принципів у інвестиційній діяльності страхових компаній.

Ключові слова: страхова компанія, інвестиційна діяльність, страхові резерви, страховий ринок, ESG-інвестування.

In recent years, the economy of Ukraine has been in unfavorable conditions caused by the Covid-19 epidemic and the war, which significantly complicates the functioning of the insurance market. As a subject of this market, insurance companies must optimize business processes, increase the efficiency of their activities and stably fulfill their obligations to policyholders by effectively placing their own reserves. Increasing the efficiency of investment activities of insurers taking into account modern conditions will provide the company with a strong competitive position, significant financial result and at the same time will develop the insurance market. This factor is important for the recovery of Ukraine's economy, as well as to accelerate integration into the European economic space. The purpose of the article is to generalize theoretical approaches and develop practical recommendations regarding the investment activities of insurance companies under martial law. To fulfill the tasks, such research methods were used as: critical analysis of literary sources – to deepen the definition of the meaning of the concept of "investment activity"; analytical, economic and statistical – when determining the main trends of the insurance market and investment activities of insurers under martial law; logical generalization – when identifying the main problems and prospects for the development of investment activities of insurers in Ukraine. The structure of the category "investment activity" in the approaches of various authors was considered and the author's definition was proposed. Attention is focused on the fact that the investment activity of insurance companies is strictly regulated by the state in terms of compliance with principles, the choice of directions and the structure of investment of insurance reserves. The task of investment activity of insurance companies is singled out. Among the principles of investment activity, the following principles are indicated: profitability, liquidity and diversification. The problems that are the reasons

for the insufficient development of the investment activity of Ukrainian insurers are summarized and directions for overcoming them are proposed. The essence of ESG-investing, its directions and the implementation of principles in the investment activity of insurance companies are considered.

Keywords: insurance company, investment activity, insurance reserves, insurance market, ESG-investing.

Постановка проблеми. В умовах російського повномасштабного вторгнення, економіка України вимагає додаткового розвитку, і одним зі шляхів досягнення цієї мети є залучення інвестицій. Страхові компанії виступають одними з найбільших інвесторів для держави у всьому світі. Пожвавлення інвестиційного процесу може бути досягнуте завдяки ефективному використанню страхових ресурсів вітчизняних страхових компаній. Ці компанії мають інвестиційні можливості завдяки природі страхування, що дозволяє їм працювати з коштами, які надходять від страхувальників, протягом певного часового періоду. Підвищення ефективності інвестиційної діяльності страховиків з урахуванням сучасних умов забезпечить компанії сильну конкурентну позицію, значний фінансовий результат та водночас буде розвивати страховий ринок. Даний фактор є важливим для відновлення економіки України, а також прискорить інтеграцію в європейський економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні основи, основні напрями та тенденції страхових компаній розкриваються у роботах: Пікус Р. В. [4], Гаврилук Т. С. [1], Гончаров А. Б. [2], Дуфенюк О. М. [3], Оспіщев В. І. [15], Черваньов Д. М. [17], Федоренко В. Г. [14].

Значний інтерес до проблематики дослідження прослідковується і в публікаціях зарубіжних авторів: Ніссім Д., Кхурамов А., Пуфінас Т.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на увагу вчених стосовно вищезазначеної проблематики, актуальним залишаються питання щодо поглиблення та уточнення сутності категорії «інвестиційна діяльність» в контексті страхових компаній, її завдання та принципи. Особливої уваги потребує виявлення основних тенденцій інвестиційної діяльності страхових компаній України в умовах воєнного стану та перспектив її вдосконалення.

Формулювання цілей статті. Дана стаття націлена на узагальнення теоретичних підходів та розробка практичних рекомендацій, щодо інвестиційної діяльності страхових компаній в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність завжди була одним з пріоритетних напрямів досліджень економічної науки. Зокрема, інвестиції визнаються ключовим джерелом розвитку підприємств, страхових компаній, окремих галузей та економіки загалом. Їхній вплив на фундаментальні аспекти господарської діяльності, соціальні та економічні зміни, а також на комплексний розвиток суспільства важко переоцінити. Теоретичні основи інвестування формувалися в ході еволюції, поглиблення та трансформації економічних відносин, а також зі зростанням практичної важливості цієї галузі. Це привело до виникнення численних відмінностей у судженнях та визначеннях в економічній літературі, які відображають історичне розуміння та розкриття різних аспектів цього складного і багатогранного процесу.

В таблиці 1 наведено різні судження щодо тлумачення категорії «інвестиційна діяльність».

В усіх визначеннях прослідковується намір визначити суть явища, проте кожен з авторів підійшов до цього по своєму. Закон України «Про інвестиційну діяльність», Дуфенюк О. М., Федоренко В. Г., Черваньов Д. М. визначають суть явища як комплекс заходів, практичних дій чи операцій. Гончаров А. Б. розглядає суть інвестиційної діяльності як процес.

Зміст категорії вказує на конкретні аспекти, властивості або елементи явища. Закон України «Про інвестиційну діяльність», Федоренко В. Г., Черваньов Д. М. визначають зміст явища через реалізацію інвестицій їх суб'єктами: фізичними особами, юридичними особами або державою.

Схожа думка у Дуфенюк О. М. та Гончарова А. Б., проте у своєму змісті вони не зазначають суб'єктів інвестиційної діяльності. Оспіщев В. І. розглядає зміст явища як придбання та продажу довгострокових (необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, що не є еквівалентами грошових коштів.

Дуфенюк О. М., Федоренко В. Г., Черваньов Д. М. визначають результатом інвестиційної діяльності отримання прибутку або інших суміжних цілей. Гончаров А. Б. розглядає результат явища як розширення еко-

Таблиця 1

Структура категорії «інвестиційна діяльність» в підходах різних авторів

№	Автор	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
1	Закон України «Про інвестиційну діяльність».	сукупність практичних дій	громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.	-
2	Дуфенюк О. М.	практичні кроки	з реалізації інвестицій, що включають вибір форм, видів і об'єктів інвестування, формування ресурсів та трансформація їх в інвестиції	для отримання прибутку чи іншого ефекту, залежно від цілей суб'єктів інвестиційної діяльності.
3	Федоренко В. Г.	комплекс заходів і дій	фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти (у матеріальній, фінансовій або іншій майновій формі)	з метою отримання прибутку.
4	Оспіщев В. І.	сукупність операцій	із придбання та продажу довгострокових(необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, що не є еквівалентами грошових коштів.	-
5	Гончаров А. Б.	процес	обґрунтування та реалізації найефективніших форм вкладень капіталу	спрямованих на розширення економічного потенціалу підприємства.
6	Черваньов Д. М.	комплекс заходів і практичних дій	юридичних та фізичних осіб(українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій у будь-якій формі	з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Джерело: складено автором на основі [2; 3; 10; 13; 14; 16]

номічного потенціалу підприємства. Закон України «Про інвестиційну діяльність» та Оспіщев В. І. результат інвестиційної діяльності не наводять.

Проаналізувавши наведені вище підходи та маючи власні висновки щодо їх доцільності, наведемо власне сконструйоване визначення категорії.

Інвестиційна діяльність – це комплекс заходів і практичних дій(суть явища) юридичних та фізичних осіб, спрямованих на вибір форм, видів і об'єктів інвестування, формування ресурсів та трансформації їх в інвестиції(зміст явища), з метою отримання прибутку чи іншого ефекту, залежно від цілей суб'єктів інвестиційної діяльності(результат явища). Наведене бачення категорії «інвестиційна діяльність» побудоване з дотриман-

ням структури, найбільш точно визначає суть явища, його зміст та результат.

В контексті страхових компаній, інвестиційна діяльність є діяльністю страховика, що пов'язана із розміщенням тимчасово вільних коштів з метою отримання певної вигоди, а саме інвестиційного доходу [4]. Інвестиційний дохід – додаткове джерело прибутку страховика крім прибутку від проведення страхових операцій. У результаті прибуткової інвестиційної діяльності знижується ставка доходу, що закладається у структуру тарифної ставки, і, отже, зменшується тариф на цю суму, в чому рівною мірою зацікавлені як страховики, так і страхувальники.

Така діяльність підпадає під дію Закону України «Про інвестиційну діяльність», який регламентує здійснення інвестиційної діяль-

ності в цілому на території України всіх суб'єктів господарювання, а також вимогам Закону «Про страхування» та іншим нормативним актам, які регулюють правила розміщення страхових резервів. Основними джерелами інвестиційної діяльності страхових компаній є наступні:

1) власні кошти (статутний фонд, резервний фонд, прибуток, цільове фінансування та надходження);

2) залучені кошти (поточне надходження страхових премій, резерви страхових внесків та відшкодувань, фонд запобіжних заходів) [17].

Значна увага дослідників та науковців, в тому числі Т. С. Гаврилук, зосереджена на виокремленні завдань інвестиційної діяльності страхових організацій. Серед них варто виділити:

1) забезпечення високих темпів економічного розвитку страхової компанії, її конкурентоспроможності за рахунок ефективної інвестиційної діяльності;

2) забезпечення максимальної доходності (чи прибутковості) або досягнення соціального ефекту від інвестиційної діяльності страховика;

3) мінімізація ризиків при впровадженні інвестицій і здійсненні інвестиційної діяльності;

4) підтримання оптимальної ліквідності інвестицій і можливостей швидкого реінвестування капіталу за зміни зовнішніх і внутрішніх умов щодо здійснення інвестиційної діяльності;

5) формування достатнього обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізації (форми та методів усіх можливих джерел) і погодженості їх структури з прогнозом;

6) забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика у процесі інвестиційної діяльності (прогнози щодо впливу інвестиційної діяльності на рівень своєї фінансової стійкості та платоспроможності) [1].

При здійсненні інвестиційної діяльності розміщуючи кошти страхових резервів страховикам слід урахувати вимоги чинного законодавства, тобто дотримуватися законодавчо регламентованих напрямів, нормативів та принципів розміщення коштів. Такими принципами є принципи:

– принцип безпечності (означає розміщення активів в таких напрямках, які забезпечують їх повернення в повному обсязі, тобто вибір найбільш надійних напрямів інвестування);

– принцип прибутковості (інвестиційна діяльність передбачає не тільки збереження вкладень, а й повинна приносити дохід. Страховики при розміщенні резервів повинні забезпечувати прибутковість вкладень);

– принцип ліквідності (означає, що структура вкладень повинна забезпечувати наявність у страховика ресурсів, здатних швидко і без додаткових витрат перетворитися в грошові кошти);

– принцип диверсифікації (розподіл інвестиційних ризиків на різні види вкладень, чим досягається зниження загальної ризиковості, а, отже, підвищення стійкості інвестиційного портфеля страховика).

Положенням НБУ про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика встановлено ліміти розміщення страхових резервів залежно від спеціалізації (табл. 2).

Для розуміння впливу воєнного стану на страховий ринок було проведено аналіз його основних показників в 2018–2022 рр.

Основними індикаторами, що дають можливість зробити висновок про стан страхового ринку є показники щільності та проникнення страхування.

Показник проникнення (Insurance Penetration ratio) визначається як відношення обсягу залучених страхових премій до ВВП країни. Для України показник становить 0,76% у 2022 році (рис. 1).

За останні 5 років показник знизився в 2 рази. У 2022 р. становив 0,76, що є дуже низько.

Показник щільності страхування (Insurance Density ratio), або іншими словами розмір страхової премії на одну особу, в Україні становив 34,43 дол. США на кінець 2022 року (рис. 2).

Аналіз динаміки даних показників дає можливість зробити висновок, про зниження рівня поширюваності страхових послуг в Україні.

З кожним роком загальна кількість страхових компаній скорочується (рис. 3).

У 2017 році їх налічувалось 294, з них: 33 СК "life" та 389 СК "non-life". А вже на кінець 2022 року їхня кількість становить 128, з яких: 12 страхові компанії – СК "life" та 116 – СК "non-life".

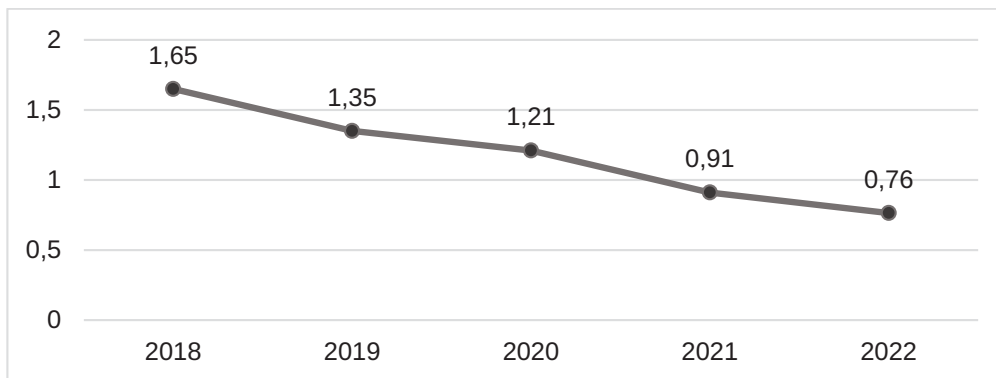
Не зважаючи на спадну динаміку кількості компаній, страхова діяльність є досить прибутковою. До кінця 2019 р. валові страхові премії зростали і становили 53001,2 млн. грн. (рис. 4).

Таблиця 2

**Нормативи ризиковості розміщення страхових резервів
страховими компаніями в Україні**

Групи активів	Life	Non-life
Банківські вклади (депозити), у т. ч. в іноземній валюті	≤90%	
Банківські метали	≤15%	
Нерухоме майно	≤20% (при цьому в один об'єкт ≤10% страхових резервів)	
Цінні папери за зазначеним нижче переліком:	разом ≤40%	
акції українських емітентів	≤3%	
корпоративні облигації українських емітентів	≤40%	≤30%
акції, облигації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав	≤20%	≤10%
облигації внутрішніх місцевих позик	≤10%	
облигації міжнародних фінансових організацій	≤40%	
Державні облигації України	≤95%	≤80%
Права вимоги до перестраховиків	≤50%	
Готівка в касі	≤3%	
Кредити страхувальникам – фізичним особам	≤20%	-

Джерело: складено автором на основі [11]

Рис. 1. Рівень проникнення страхування у 2021 р.

Джерело: складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9]

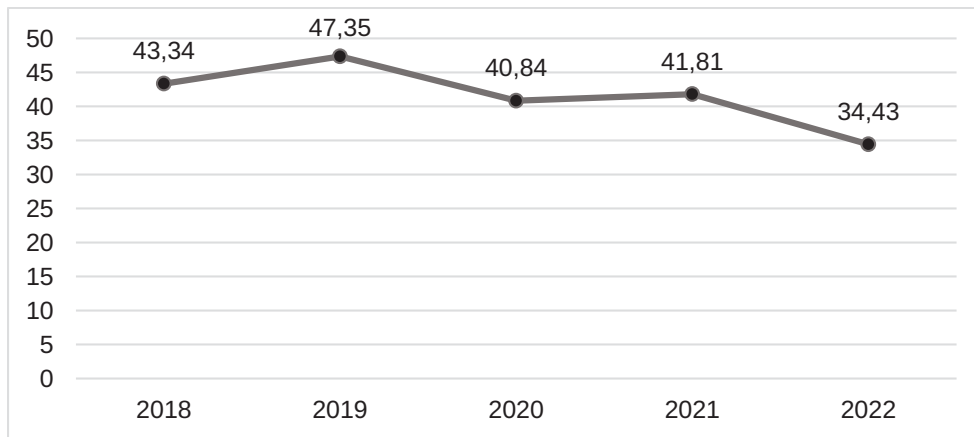
Через спалах коронавірусу та російське повномасштабне вторгнення показник впав і в 2022 р. становив 39661,77 млн. грн. Таку саму динаміку показали валові виплати, які в 2022 р. впали на 38% і становили 13001,4 млн грн.

Протягом 2022 р. сума активів, якими фактично представлені страхові резерви, зросла на 6 986,9 млн. грн і становить 54 145,6 млн. грн. Найбільш значущу частину інвестицій становлять банківські депозити, які утримуються на високому рівні в межах 22–35% протягом 2018–2022 років. У 2022 році загальна сума депозитів зросла на 88,9%, переходячи

з 8 040 млн. грн. до 15 189 млн. грн. Загалом можна зробити висновок, що банківські депозити виступають найбільш привабливим та надійним фінансовим інструментом для страховиків. Однак слід відзначити, що з точки зору стратегічного розвитку наявність посередницької структури у інвестиційній діяльності може суттєво знизити загальний інвестиційний прибуток (табл. 3).

При аналізі страхового ринку України та інвестиційної діяльності страховиків, було виявлено деякі недоліки у цьому напрямку:

– у порівнянні з середніми показниками у світі, в Україні спостерігаються низькі

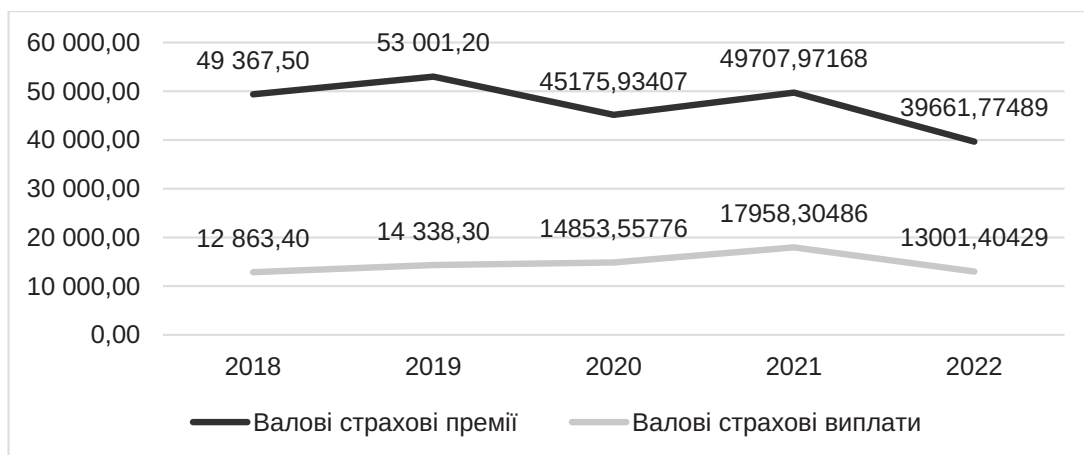
Рис. 2. Показник щільності страхування у 2022 р.

Джерело: складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9]

Рис. 3. Динаміка кількості страхових компаній України у 2017–2022 рр.

Джерело: складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9]

Рис. 4. Величина валових страхових премій та виплат у 2017–2022 рр.

Джерело: складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9]

рівні проникнення та щільності страхування. Конкретні цифри свідчать, що показник проникнення страхування в Україні менший у

7,3 рази, а щільність страхування менша в 12,6 рази, порівняно з середніми значеннями у світі. Це свідчить про обмежений потенціал

Таблиця 3

Структура активів, якими фактично представлені страхові резерви страховиків України протягом 2020–2022 рр., %

Структура активів	2020	2021	2022
Банківські вклади (депозити)	25	22	28
Цінні папери, що емітуються державою	25	35	30
Нерухоме майно	10	8	7
Поточні рахунки	5	5	9
Залишки в МТСБУ	7	8	7
Права вимоги до перестраховиків	14	10	10
Дебіторська заборгованість	7	7	7
Інші активи	7	5	2

Джерело: складено автором на основі [5; 6; 7; 8; 9]

розвитку страхової галузі і надзвичайно низький рівень попиту на страхові послуги;

– обмежене різноманіття напрямків для інвестиційної діяльності страховиків, а саме лише 13 напрямків, з яких половина майже не використовується для інвестицій. Страхові компанії зосереджуються переважно на двох головних: депозитах, які становлять 28% їхнього портфеля, та цінних паперах, що складають 30% їхніх інвестицій. Це призводить до недостатньої диверсифікації інвестиційних портфелів компаній

– відсутність інвестицій в короткострокові активи, оскільки більшість компаній переважно вкладають кошти в депозити, що зменшує ліквідність страховиків;

– недостатня нормативно-правова база для повноцінного регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній.

Для вирішення проблем, що існують в інвестиційній діяльності страхування та сприяння її розвитку, необхідно прийняти такі заходи:

– розширити інвестиційну базу для страхових компаній шляхом визначення основних стратегічних напрямків їх інвестиційної діяльності, що дозволить ефективно розмістити наявні інвестиційні ресурси для країни;

– забезпечити інвестування страхових компаній лише у активи та інструменти, ризики яких вони можуть належним чином ідентифікувати та контролювати;

– здійснювати перевірку розрахунку резервів та справедливої вартості активів страхових компаній з боку Національного банку України.

Перспективним напрямком інвестування для страхових компаній є ESG. Інвестиції відповідно, до принципу ESG – це вкладення

грошей у цінні папери компаній, які роблять внесок у розвиток суспільства. Головний принцип: компанія має нести користь. В ESG інвестуванні не допускаються папери компаній, які хоч якось шкодять суспільству: казино, тютюнові та алкогольні компанії, компанії, що шкодять екології, тощо [15].

В даний час, найбільші корпорації світу досить активну інтегрують принципи ESG у свої інвестиційні стратегії. Наприклад, Microsoft інвестували 1 млрд. доларів у новий Фонд кліматичних інновацій [18], що дозволить прискорити розвиток технологій зменшення та видалення вуглецю. Компанія також запустила програму All for Earth, яка надає фінансування та ресурси для проектів, які використовують штучний інтелект для вирішення екологічних проблем. Nestle взяла на себе зобов'язання інвестувати 3,2 млрд. франків у практику сталого сільського господарства протягом наступних п'яти років [19].

Страхові компанії усього світу також інтегрують ESG-інвестування у свою практику. Прикладами є [21]:

– AXA: Французький страховий гігант взяв на себе кілька зобов'язань щодо сталого інвестування. Зокрема, AXA відмовилася від вугілля та була лідером в інтеграції факторів ESG у свої інвестиційні рішення. Компанія також взяла на себе зобов'язання здійснити значні інвестиції в зелені активи та активно сприяла прозорості звітності ESG.

– Swiss Re: як одна з провідних у світі перестрахових компаній, Swiss Re активно виступає за підвищення обізнаності щодо зміни клімату та інтегрувала контрольні показники ESG у свій інвестиційний процес. Компанія також має вказівки щодо відповідального інвестування.

– Legal & General: цей британський страховик є активним у боротьбі з кліматичними ризиками та використовував свій вплив як головного інституційного інвестора для взаємодії з компаніями щодо їхньої практики ESG.

Позитивну тенденцію інвестування ESG показує динаміка сукупної вартості активів. У 2022 р. показник становив 55 трлн.доларів, що у 2.9 рази більше в порівнянні з 2014 р. Очікується, що до 2025 року активи ESG становитимуть більше половини всіх професійно керованих активів у світі [20].

Для страхових компаній інвестування ESG може здійснюватись у такі напрямки:

– зелені облігації. Багато страхових компаній вкладають кошти у зелені облігації, які фінансують проекти з екологічною спрямованістю, такі як відновлювана енергетика, енергоефективність, водоочищення та інші екологічні проекти;

– інвестиції в соціальні проекти. Страхові компанії можуть також інвестувати в соціальні проекти, спрямовані на покращення умов життя, здоров'я та освіти. Наприклад, вони можуть фінансувати проекти з доступним житлом, програми зайнятості для молоді;

– інвестиції в компанії з високою екологічною та соціальною відповідальністю. Страхові компанії можуть включати до свого портфеля акції та облігації компаній, які демонструють високі стандарти у сфері екології та соціальної відповідальності.

Висновки. За результатами проведеного дослідження можемо зробити висновок,

що контексті страхових компаній, інвестиційна діяльність є діяльністю страховика, що пов'язана із розміщенням тимчасово вільних коштів з метою отримання певної вигоди, а саме інвестиційного доходу. Інвестиційний дохід – додаткове джерело прибутку страховика крім прибутку від проведення страхових операцій. Здійснення інвестиційної діяльності повинне враховувати принципи: безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікації.

Російське повномасштабне вторгнення негативно вплинуло на стан страхового ринку. Показники щільності, проникнення, кількості страхових компаній, валових премій та виплат показали спадну динаміку за останній рік. Проте сума активів, якими фактично представлені страхові резерви, зросла на 15%. В структурі активів найбільше переважають державні цінні папери та банківські депозити.

Перспективним напрямком інвестування для страхових компаній є ESG. Інвестиції відповідно, до принципу ESG є вкладення грошей у цінні папери компаній, які роблять внесок у розвиток суспільства. Головний принцип: компанія має нести користь. В ESG інвестуванні не допускаються папери компаній, які хоч якось шкодять суспільству: компанії, що шкодять екології, казино, тютюнові та алкогольні компанії, тощо. ESG інвестування має ряд переваг для страхових компаній: покращена система ризик-менеджменту, довгострокова інвестиційна стратегія та покращення репутації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гаврилюк Т. С. Теоретичні аспекти аналізу страхової інвестиційної діяльності. *Економічний аналіз: зб. наук. праць* / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2014. Том 18. № 1. С. 131–135.
2. Гончаров А. Б. Інвестування : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2004. 240 с
3. Духенюк О. М. Визначення економічної сутності інвестицій та міжнародної інвестиційної діяльності в умовах розвитку ринкових відносин. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2007. Вип. 17.2. С. 152–160.
4. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / [Р. В. Пікус, Н. В. Приказюк, О. М. Лобова та ін]; за наук. ред. проф. Р. В. Пікус. Київ : Логос, 2015. 508 с
5. Підсумки діяльності страхових компаній за 2018 рік. Нацкомфінпослуг. URL: <https://forinsurer.com/files/file00654.pdf>
6. Підсумки діяльності страхових компаній за 2019 рік. Нацкомфінпослуг. URL: http://ufu.org.ua/files/stat_SK_info2019.pdf
7. Підсумки діяльності страхових компаній за 2020 рік. НБУ. URL: <https://forinsurer.com/files/file00634.pdf>
8. Підсумки діяльності страхових компаній за 2021 рік. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2021-11.pdf?v=4
9. Підсумки діяльності страхових компаній за 2022 рік. НБУ. URL: <https://forinsurer.com/files/file00728.pdf>

10. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18.09.91 № 1560-XII зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Постанова НБУ від 23 грудня 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z078218#Text>
12. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96%D0%B2%D1%80#Text>
13. Федоренко, В. Г. Інвестознавство : підручник. 3-тє вид. доп. Київ : МАУП, 2004. 480 с.
14. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб. / За ред. Оспіщева В. І. Київ : Знання, 2008. С. 520.
15. Чи є місце для ESG в Україні сьогодні? Економічна правда: [сайт]. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/24/692962/>
16. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посібник. Київ : Знання-Прес, 2003. 622 с.
17. Поворозник В. О. Щодо активізації інвестиційної діяльності страхових компаній: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/mart2009/36.htm>
18. Climate Innovation Fund. Microsoft: [сайт]. URL: <https://www.microsoft.com/en-us/corporateresponsibility/sustainability/climate-innovation>
19. Focusing on regenerative agriculture and moving to renewable electricity, Nestle redoubles efforts to combat climate change. Nestle: [сайт]. URL: <https://www.nestle.com/media/pressreleases/allpressreleases/nestle-efforts-combat-climate-change>
20. Ingraining sustainability in the next era of ESG investing. Deloitte: [сайт]. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/esg-investing-and-sustainability.html>
21. Sustainable/ESG investing in insurance: Frequently asked questions. Milliman: [сайт]. URL: <https://www.milliman.com/en/insight/sustainable-esg-investing-insurance-frequently-asked-questions>

REFERENCES:

1. Havryliuk T. S. (2014) Teoretychni aspekty analizu strakhovoi investytsiinoi diialnosti [Theoretical aspects of the analysis of insurance investment activity]. *Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. Prats* [Economic analysis: coll. of science papers]. Ternopil'skyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet; redkol.: V. A. Derii (holov. red.) ta in. Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu "Ekonomichna dumka". Tom 18. № 1, pp. 131–135.
2. Honcharov A. B. (2004) Investuvannia : navch. Posib [Investing: education. manual]. Kh. : INZheK, 240 p.
3. Dufeniuk O. M. (2007) Vyznachennia ekonomichnoi sutnosti investytsii ta mizhnarodnoi investytsiinoi diialnosti v umovakh rozvytku rynkovykh vidnosyn [Determination of the economic essence of investments and international investment activity in the conditions of development of market relations]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*. Vyp. 17.2, pp. 152–160.
4. Mizhdystsyplinarnyi slovnyk zi strakhuvannia ta ryzyk–menedzhmentu [Interdisciplinary dictionary of insurance and risk management] / [R. V. Pikus, N. V. Prykaziuk, O. M. Lobova ta in]; za nauk. red. prof. R. V. Pikus. Kyiv: Lohos, 2015. 508 p.
5. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2018 rik [Results of the activities of insurance companies for 2018]. Natskomfinposluh. Available at: <https://forinsurer.com/files/file00654.pdf>
6. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2019 rik. [Results of the activities of insurance companies for 2019]. Natskomfinposluh. Available at: http://ufu.org.ua/files/stat/SK_info2019.pdf
7. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2020 rik. [Results of the activities of insurance companies for 2020]. NBU. Available at: <https://forinsurer.com/files/file00634.pdf>
8. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2021 rik. [Results of the activities of insurance companies for 2021]. NBU. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2021-11.pdf?v=4
9. Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2022 rik. [Results of the activities of insurance companies for 2022]. NBU. Available at: <https://forinsurer.com/files/file00728.pdf>
10. Pro investytsiinu diialnist [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukrainy [On investment activity Law of Ukraine]vid 18.09.91 № 1560-XII zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Pro oboviazkovi kryterii i normatyvy dostatnosti kapitalu ta platospromozhnosti, likvidnosti, prybutkovosti, yakosti aktyviv ta ryzykovosti operatsii strakhovyka: Postanova NBU vid 23 hrudnia 2023 roku [On the mandatory criteria and standards of capital adequacy and solvency, liquidity, profitability, asset quality and riskiness of the

insurer's operations: Decree of the National Bank of Ukraine on State Regulation in the Field of Financial Services Markets dated December 23, 2023]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z078218#Text>

12. Pro strakhuvannia [Elektronnyi resurs]: Zakon Ukrainy vid 07.03.1996[About insurance: Law of Ukraine] r. № 85/96VR. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96%D0%B2%D1%80#Text>

13. Fedorenko, V. H. Investoznavstvo [Tekst] : pidruchnyk. 3-te vyd. dop. Kyiv : MAUP, 2004. P. 480.

14. Finansy: kurs dlia finansystiv: Navch.posib. [Finances: a course for financiers: Study guide] / Za red. Ospishcheva V. I. Kyiv: Znannia, 2008. P. 520.

15. Chy ye mistse dlia ESG v Ukraini sohodni [Is there a place for ESG in Ukraine today]. *Ekonomichna Pravda – Economic truth* [sait]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/24/692962/>

16. Chervanov D. M. (2003) Menedzhment investytsiinoi diialnosti pidpriemstv : navch. posibnyk [Management of investment activity of enterprises: training. manual]. Kyiv : Znannia-Pres. P. 622.

17. Povoroznyk V.O. Shchodo aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti strakhovykh kompanii: analitychna zapyska [Regarding the intensification of investment activities of insurance companies: an analytical note]. Available at: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/mart2009/36.htm>

18. Climate Innovation Fund. Microsoft: [sait]. Available at: <https://www.microsoft.com/en-us/corporateresponsibility/sustainability/climate-innovation>

19. Focusing on regenerative agriculture and moving to renewable electricity, Nestle redoubles efforts to combat climate change.Nestle: [sait]. Available at: <https://www.nestle.com/media/pressreleases/allpressreleases/nestle-efforts-combat-climate-change>

20. Ingraining sustainability in the next era of ESG investing. Deloitte: [sait]. Available at: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/esg-investing-and-sustainability.html>

21. Sustainable/ESG investing in insurance: Frequently asked questions. Milliman: [sait]. Available at: <https://www.milliman.com/en/insight/sustainable-esg-investing-insurance-frequently-asked-questions>